

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 134/21
Luxemburgissa 15.7.2021

Tuomio asiassa C-795/19
Tartu Vangla

Viron lainsäädäntö, jossa säädetään ehdottomasta mahdottomuudesta pitää tehtävissään vankeinhoitolaitoksen virkamies, jonka kuulontarkkuus ei vastaa kuulontarkkuuden vähimmäistasoja, ja jonka mukaan ei ole mahdollista tarkistaa, voiko kyseinen virkamies suorittaa mainitut tehtävät, on ristiriidassa unionin oikeuden kanssa

Tällä lainsäädännöllä otetaan käyttöön vammaisuuteen perustuva välitön syrjintä

XX työskenteli Tarton (Viro) vankilassa lähes 15 vuoden ajan vankeinhoitolaitoksen virkamiehenä.

Tänä aikana tuli voimaan vankeinhoitolaitoksen virkamiesten terveyttä koskevista vaatimuksista ja tarkastuksista sekä lääkärintodistuksen sisältö- ja muotovaatimuksista annettu Viron tasavallan hallituksen asetus nro 12. Tässä asetuksessa vahvistetaan muun muassa näihin virkamiehiin sovellettavat kuulontarkkuuden vähimmäistasot ja säädetään, että kuulon aleneminen vaaditun normin alapuolelle on ehdoton lääketieteellinen kontraindikaatio vankeinhoitolaitoksen virkamiehen tehtävien hoitamiseksi. Kyseisessä asetuksessa ei myöskään sallita korjaavien välineiden käyttämistä kuulontarkkuutta koskevien vaatimusten täyttymisen arvioinnissa.

Tarton vankilan johtaja irtisanoi 28.6.2017 XX:n lääkärintodistuksen johdosta, jossa todettiin, ettei tämän kuulontarkkuuden taso ollut asetuksessa nro 12 vahvistettujen kuulontarkkuuden vähimmäistasoa koskevien vaatimusten mukainen.

XX nosti Tartu Halduskohusissa (Tarton hallintotuomioistuin, Viro) kanteen, jossa hän väitti, että kyseinen asetus merkitsi erityisesti pöhiseadusin (perustuslain) kanssa ristiriidassa olevaa vammaisuuteen perustuvaa syrjintää. Koska tämä kanne hylättiin, Tartu Ringkonnakohus (Tarton ylioikeus, Viro) hyväksyi 11.4.2019 antamallaan tuomiolla XX:n valituksen ja totesi irtisanomispäätöksen lainvastaiseksi. Kyseinen tuomioistuin päätti myös aloittaa kyseisen asetuksen säännösten perustuslainmukaisuuden valvontaa koskevan tuomioistuinmenettelyn ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa Riigikohusissa (ylin tuomioistuin, Viro). Unionin tuomioistuin totesi, että velvollisuus kohdella vammaisia henkilöitä samalla tavoin kuin muita vastaavassa tilanteessa olevia henkilöitä ilman syrjintää seuraa paitsi perustuslaista myös unionin oikeudesta, ja se päätti tiedustella unionin tuomioistuimelta, ovatko direktiivin 2000/78¹ säännökset esteenä tällaiselle kansalliselle lainsäädännölle.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Todettuaan, että asetus nro 12 kuuluu kyseisen direktiivin soveltamisalaan ja että sillä otetaan käyttöön vammaisuuteen välittömästi perustuva erilainen kohtelu, unionin tuomioistuin tutkii, voidaanko tällainen kohtelu oikeuttaa direktiivin 2000/78 4 artiklan 1 kohdan perusteella, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että erilainen kohtelu, joka perustuu tähän seikkaan liittyvään ominaisuuteen, ei ole syrjintää, jos tiettyjen työtehtävien luonteen tai niiden yhteyksien vuoksi, joissa tehtävät suoritetaan, kyseinen ominaisuus on todellinen ja ratkaiseva työhön liittyvä vaatimus, edellyttäen, että tavoite on oikeutettu ja että vaatimus on oikeasuhteinen. Siltä osin kuin

¹ Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16).

siinä sallitaan poikkeaminen syrjintäkiellon periaatteesta, unionin tuomioistuin muistuttaa, että tätä säännöstä on tulkittava suppeasti.

Unionin tuomioistuin toteaa muun muassa, että vaatimus, jonka mukaan henkilön on voitava kuulla oikein ja siten saavuttaa tietty kuulontarkkuuden taso, johtuu vankeinhoitolaitoksen virkamiehen tehtävien luonteesta, sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ne kuvaillut, ja katsoo, että näiden tehtävien luonteen ja niiden suorittamisolosuhteiden vuoksi sitä, että hänen kuulontarkkuutensa on täytettävä kansallisessa säännöstössä määritetty vähimmäistaso, voidaan pitää direktiivin 2000/78 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”todellisena ja ratkaisevana työhön liittyvänä vaatimuksena”.

Koska **asetuksella nro 12 pyritään takaamaan henkilöiden turvallisuus ja yleinen järjestys, unionin tuomioistuin toteaa, että kyseisen asetuksen tavoitteet ovat oikeutettuja**, ja tämän jälkeen se tutkii, onko vaatimus, jonka mukaan vankeinhoitolaitoksen virkamiehen kuulontarkkuuden on saavutettava vähimmäistasot ilman, että on sallittua käyttää korjaavia apuvälineitä näiden tasojen saavuttamista arvioitaessa, ja jonka täyttämättä jättäminen on näiden tehtävien hoitamisen kannalta ehdoton lääketieteellinen kontraindikaatio, joka lopettaa ne, asianmukainen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, ja onko niin, ettei sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen niiden saavuttamiseksi.

Tämän vaatimuksen asianmukaisuudesta unionin tuomioistuin muistuttaa, että säännöstö on omiaan takaamaan esiin tuodun tavoitteen saavuttamisen vain, jos se tosiasiallisesti vastaa pyrkimykseen saavuttaa se johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti. Se huomauttaa, että arvioitaessa kyseisessä asetuksessa säädettyjen näöntarkkuutta koskevien vaatimusten noudattamista vankeinhoitolaitoksen virkamies voi käyttää korjaavia välineitä, kun taas tämä mahdollisuus on suljettu pois kuulontarkkuuden osalta.

Mainitun vaatimuksen tarpeellisuudesta unionin tuomioistuin muistuttaa, että **asetuksessa nro 12 vahvistettujen vähimmäistasojen täyttämättä jääminen estää ehdottomasti vankeinhoitolaitoksen virkamiehen tehtävien hoitamisen, ja tasoja sovelletaan kaikkiin vankeinhoitolaitoksen virkamiehiin ilman mahdollisuutta poiketa niistä. Kyseisessä asetuksessa ei myöskään sallita yksilöllistä arviointia vankeinhoitolaitoksen virkamiehen kyvystä hoitaa tähän ammattiin liittyvät olennaiset tehtävät huolimatta hänen kuulovammastaan.**

Unionin tuomioistuin muistuttaa myös direktiivin 2000/78 5 artiklasta johtuvasta työnantajan velvollisuudesta toteuttaa asianmukaiset ja kulloistenkin tarpeiden mukaiset toimenpiteet, jotta vammaiset henkilöt voivat päästä johonkin toimeen ja harjoittaa sitä, jollei näistä toimenpiteistä aiheudu työnantajalle kohtuutonta rasitetta. Tältä osin unionin tuomioistuin toteaa, että **asetuksen nro 12 mukaan XX:n työnantajan ei ollut mahdollista ennen tämän irtisanomista suorittaa tarkistuksia sen selvittämiseksi, olivatko kuulolaitteen käytön, XX:n vapauttamisen velvollisuudesta suorittaa tehtäviä, jotka edellyttävät vaadittujen kuulontarkkuuden vähimmäistasojen saavuttamista, taikka hänen siirtämisensä tehtävään, joka ei vaadi näiden tasojen saavuttamista, kaltaiset toimenpiteet mahdollisia**, eikä mitään tietoa ole annettu siitä mahdollisesti kohtuuttomasta rasitteesta, joka tästä aiheutuisi.

Kyseisessä asetuksessa näytetään siis asetetun vaatimus, joka ylittää sen, mikä on tarpeen kyseisellä asetuksella tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi.

Unionin tuomioistuin päätelee, että direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohdan a alakohta, 4 artiklan 1 kohta ja 5 artikla **ovat esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään ehdottomasta mahdottomuudesta pitää tehtävissään vankeinhoitolaitoksen virkamies, jonka kuulontarkkuus ei vastaa tässä säännöstössä vahvistettuja kuulontarkkuuden vähimmäistasoja, ja jonka mukaan ei ole mahdollista tarkistaa, voiko kyseinen virkamies suorittaa mainitut tehtävät tarvittaessa kyseisessä 5 artiklassa tarkoitettujen kohtuullisten mukautusten jälkeen.**

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuinta, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106